

יחידת הוראה בדינים

מתאים לתוכנית הלימודים שאלון 4383/4583

שיעור הקדמה להלכות שבת בנושא - השבת שורש האמונה

לאור קריאת גדולי הדור להתחזק בשמירת שבת ובלימוד הלכות שבת בתקופה זו מומלץ ללמד את נושא השבת בשיעורי דינים. יחידה זו היא שיעור הקדמה לנושא, המבוסס על פרק א' בספר "יסודות ועיקרים בהלכות שבת"/ בהוצאת "אור מאיר". מתוך תוכנית הלימודים בשאלונים 4383,4583. שיעור ההקדמה עוסק בנושא "השבת- שורש האמונה".

מטרות השיעור:

- לימוד על גדלותה של מצוות השבת שהיא אות בין הקב"ה לבני ישראל ושקולה כנגד כל המצוות.
- עיון בעקרונות האמונה הנלמדים ממצוות השבת.
- הכרה בגודל החיוב ללמוד ולשנן את הלכות שבת באופן תדיר.

אנו מלאי בטחון ותקווה כי חיזוק בנושא השבת יחיש את גאולתנו וישמור על עמנו בימים אלו. "כי אשמרה שבת – קל ישמרני" (מתוך זמירות השבת)

הפעלת התלמידים כהכנה לשיעור, וחיבור למציאות הנוכחית:

המורה יבקש מהתלמידים להביא סיפורי הצלה בזכות שמירת השבת, שקרו בימים אלו. השאלה הנובעת: מהו סוד כוחה של שמירת השבת?

מקורות לדיון ולהעשרה בשאלה זו, בהקשר לימים אלו:

דבריו של הגר"י זילברשטיין שליט"א עם קריאתו המיוחדת לעם ישראל להתחזק בשמירת השבת בתקופה קשה זו, וכי "השבת בכוחה לחולל פלאים ולהביא את כל הישועות!" מתוך דברי הגר"י זילברשטיין שליט"א:
"לפני שבועיים ביום הכיפורים, ביום הכי קדוש שיש לאומה היהודית, מה קראנו אז בתורה? – "אם תשיב משבת רגלך, עשות חפצך ביום קדשי, וקראת לשבת עונג, לקדוש ה' מכובד, וכבדתו מעשות דרכיך, ממצוא חפצך ודבר דבר, אז תתענג על ה' והרכבתך על במתי ארץ, והאכלתיך נחלת יעקב אביך כי פי ה' דיבר". אתם שומעים רבותיי, מה המסר? שבת! אתה רוצה שהקב"ה יעזור לך? אתה רוצה לחיות? שיהיה לך חיים מאושרים? אתה יודע מה הסגולה? אחת, מה היא? שבת! ומכלל הן אתה שומע לאו, אם אתה תשיב יהיה לך כל טוב, ואם לא יהיה לך מאד לא טוב. הסגולה העיקרית שיש בעולם היא השבת!

ומסביר את זה המגיד מדובנא במשל מרנין, היה מלך גדול שהיה לו שר, ולפעמים השר שמע בקול המלך ולפעמים לא כ"כ האזין לקול המלך, אבל היה לו אשה מאד חכמה, והמלך התייעץ איתה וכל דבריה היו בחכמה, ופעם אחת הגיעה האשה וראה המלך שהיא חבולה ושותת דם, שואל המלך מה קרה לך, לא רצתה להגיד, תגידי מה קרה

מדינת ישראל
משרד החינוך
המזכירות הפדגוגית
חינוך חרדי

לך, לא עונה. אמר המלך, אני מנחש שקיבלת מכות, ולא השיבה. אמר המלך זה ברור לי שקיבלת את זה מבעלך, לכן על המקום ישלחוהו לעץ התליה, הרי מזמן הייתי צריך להרוג אותך, ואני שומר אותך בגלל האשה, אבל אם האשה אומרת שהכית אותה, אז מה יש לי ממך, על עץ גבוה אתלה אותך, זה המשל של המגיד מדובנא על חיי האומה היהודית עם השבת.

השבת לפעמים צועקת, אני מאד מאד מצטער להגיד, יש היום ערים ששמו להם למטרה, להרוס את השבת, דהיינו, איני רוצה להגיד שמות ולקטרג, יש ראשי ערים שהחליטו החלטה פשוטה – אין רכבת בשבת, אנחנו נפעיל תחבורה ציבורית משלנו, נפעיל את החנויות בשבת ונפטור אותם ממס, עוד לא ראיתי כזה עת צרה, אנשים הולכים ומכים את המלכה, השבת שלנו היא מלכה, שבת מלכתא, לכה דודי לקראת כלה, והמלך – הקדוש ברוך הוא רואה שהשבת בוכה ומרוסקת, ולכן הדבר הראשון שעושה הוא שהורג את עם ישראל רחמנא ליצלן, הרי הם חיים בזכות המלכה, לכן זה הכי חשוב כעת.

אני רוצה לספר לכם מה שראיתי בעיניי, כשהייתי ילד קטן בירושלים, היה איש אלוקים קדוש רבי שלמה מזויעהל זצוק"ל, הסתובבתי על יד חדרו, באו ואמרו לו רבי, היטלר ימ"ש עולה לארץ ישראל לעשות בעם היהודי מה שהוא עשה באירופה, לשחוט אותם, ועשה הסכם חתום וכתוב עם המופתי. אמר האדמו"ר מזויעהל לגבאי, למה לא אמרת לי את זה לפני קידוש? אומר לו הגבאי רבי אליהו רוט זצ"ל, מה נפקא מינה, משיב לו האדמו"ר: אם אני אומר ויכולו הרי אני שותף עם הקב"ה בעולמו, אני יכול לומר לו, שותף, אינני מרשה לך. אבל כעת שגמרתי את הקידוש... הייתי שם, וראיתי שהאדמו"ר הלך לטבול במקווה, וחוזר ואומר תגידו לכולם שהוא לא יכנס פה! עומד יהודי אחד והציל את כל האומה.

מה קרה? איך התגלגלו הדברים? האדמו"ר מזויעהל אומר אני מפרסם את האלוקים, כמו שיש מלך שיש לו מעיינות של זהב או נפט, אבל לא יודעים ממנו, אבל יש איש פרסום שמפרסם אותו ומקבל אחוזים מהמלך, ויכול לומר למלך שלא מרשה...

ולא יאומן מה שקרה שם, היטלר בא לאל-עלמין עם כל החיילים שלו, והיו מאד צמאים למים, ומצאו שם צינור חדש, ויצאו משם מים מלוחים, משום שזה היה צינור חדש, ושתו את זה וקיללו את היטלר ואת כל הפמליא שלו, ולא נכנסו לארץ ישראל! כמו שאמר האדמו"ר מזויעהל, כשאני אומר ויכולו אני נעשה שותף עם הקב"ה, על השבת! שבת היא עדות שהקב"ה ברא את השמים והארץ.

מובא בספרים, שמישהו בא לחפץ חיים ואמר לו, רבי, אשתי מקשה ללדת ואין מי שיושיע והיא בסכנה. החפץ חיים הסתכל ואמר, אין שום עיצה, רק אחת, אם מישהו יביא לי אחד שעשה משהו למען השבת אני מציל אותה, בא מישהו ואמר אני סגרתי חנות, השפעתני על חנות, אמר הח"ח אתה מוסר את זה לאשה, כן, לך הביתה היא ילדה, זה שלטון ללא מצרים! לכן אנו אומרים ובטוחים, יש לנו הרי עסק עם חיות, לא עם בני אדם, נראה לי שגם אני חטאתי, שלא מספיק דיברתי והשפעתני, אני כעת רוצה לחזור בתשובה, ודבר אחד להגיד לכולם, רבותיי, הקב"ה נתן לנו מתנה טובה ושמה שבת, כעת אנו פונים לאומה היהודית, רוצים לרחם עלינו, להושיע אותנו, שבת!!! תשמרו את שבת המלכה הקב"ה שומר אותנו!"

השבת היא מתנה שקיבלנו מבית גנזיו של הקב"ה.

"אמר לו הקב"ה למשה, מתנה טובה יש לי בבית גנזי ושבת שמה ואני מבקש ליתנה לישראל"

(מסכת שבת)

אומר על כך **החפץ חיים זצ"ל** בדרך משל:

ידוע שישנם בעולם הרבה סוגים של אבנים טובות ומרגליות ורוב בני אדם אין ידם משגת לרכוש הרבה מהם ואפילו לא שרים גדולים ועשירים מופלגים. וגם באוצרותיהם של מלכים אדירים קשה למצוא את כל מיני האבנים הטובות שיש בעולם, וככל שהמלך גדול יותר, ודאי שגם אוצרותיו גדולים וחשובים יותר מאלו של מלכים בדרגה נמוכה יותר או של שרים פשוטים. והנה, קל וחומר בן בו של קל וחומר, השי"ת שהוא מלך מלכי המלכים, בוודאי נמצאים בבית גנזיו כל חמודות הכסף והזהב והאבנים הטובות שבעולם, ומכל המתנות הטובות לא השתבח הקב"ה בהן, כי אם באותה ש"שבת" שמה, והיא נקראת אצלו "מתנה טובה", בוודאי אין שיעור לחשיבותה של מתנה יקרה זו שנותן הקב"ה לעם ישראל! כמה צריך אדם להשתוקק כדי להשיג חלק במתנה הטובה! כמה צריך יהודי להשתדל בשמירת השבת כראוי לגודל המתנה היקרה ששבת שמה!

כאשר נשאל הגר"י זילברשטיין שליט"א כיצד נכון לעודד את הילדים בימים קשים אלו, הוא ענה:
"... ולהגיד להם בשמי, שאני מוכן להבטיח בהבטחה גמורה, שאם הוא יתחזק בענייני שבת אין לו מה לפחד. לא צריך לספר לו כלום מעבר לזה, רק דבר אחד, שהשבת מצילה. לומר לו, בני, עת צרה היא ליעקב, השבת נפגעה, אם אנחנו כעת נשמור שבת ואתה תלמד שתי הלכות כל יום, הבטיח הקב"ה אם ישמרו ישראל שני שבתות – מייד הם נגאלים!"

*

לאחר החיזוק ויצירת המוטיבציה להתחזקות בעניין השבת, והחיבור לימים אלו, נעמיק בחומר הלימודים (מתוך שאלונים 4373,4573) בנושא "השבת שורש האמונה". את השיעור תלווה מצגת (מצורף לקובץ זה) ודף מלווה למילוי על ידי התלמידים בזמן השיעור. (מצורף)
השיעור מבוסס על עיון במקורות העוסקים ביסודות האמונה הנלמדים ממצוות השבת, מעלת שמירת השבת וחשיבות לימוד ושינון הלכות שבת.

נפתח בעיון בפסוק מחומש שמות:

"אך את שבתתי תשמרו כי אות הוא ביני וביניכם לזרתיכם לדעת כי אני ה'" (שמות, ל"א, י"ג)

השבת היא אות- סימן.

ש. בין מי למי האות ואיך זה קשור לשבת?

השבת היא אות בין הקב"ה לעם ישראל. ה' נתן לנו את השבת שהיא סימן היכר של עם ישראל. השבת היא בסיס לאמונה בה' והיא מוכיחה את אמונתו של היהודי בה'. בכל הזדורות היהודים מסרו נפשם על שמירת השבת שהיא הבסיס לאמונתנו.

החפץ חיים ממשיך זאת לשלט המתנוסס מעל חנות שמכריז ומודיע לכל שהחנות קיימת ופעילה. אם יוסר השלט מעל החנות יהיה ברור לכל שהחנות נסגרה ואיננה פעילה עוד. כך השבת היא סימן היכר ליהודי. כל עוד יהודי שומר את השבת, מכריזה שמירת השבת שלו על היותו מאמין בה', אך אם חלילה, יפסיק יהודי לשמור שבת הרי הוא כמסיר את השלט מעל חנותו כי איננו מאמין בה'. משום כך השבת נקראת "אות". השבת היא הסימן שמכריז עלינו כיהודים המאמינים בהש"ת וזוהי כוונת הפסוק **"לדעת את ה' "**.

נשאל את התלמידים – היכן כתוב בתורה שהשבת היא שורש האמונה? אלו פסוקים אתם מכירים שמהם נלמד עיקרון חשוב זה?

הצעות למורה על אופנים אפשריים לשימוש מושכל בשיעור במקורות הרצ"ב:

- התלמידים יקבלו קטעי מקור (בקבוצות/ בזוגות), ויצטרכו להסיק במשפט אחד, מה כל מקור מלמדנו ביחס לנושא.
- המורה יציין את יסוד האמונה/ העיקרון ויבקש מהתלמידים לעיין במקורות ולמצוא סימוכין לדבר.
- כל קב' תלמידים תעסוק במקור אחר, ואח"כ במליאה כל קבוצה תלמד את מסקנותיה לשאר הכיתה.

1. " זכור את יום השבת לקדשו... ששת ימים תעבוד... ויום השביעי שבת לה' אלוקיך... כי

ששת ימים עשה ה' את השמים ואת הארץ" (עשרת הדברות-פרשת יתרו)

"זכור" - זוהי מצווה תמידית. מה עלינו לזכור וכיצד מקיימים מצווה זו בפועל?

התשובה לכך נמצאת בדברי **הרמב"ן** על הפסוק:

"... ועל דרך הפשט אמרו (במכילתא כאן) שהיא מצוה שנזכר תמיד בכל יום את השבת שלא נשכחה ולא יתחלף לנו בשאר הימים, כי בזכרנו אותו תמיד יזכור מעשה בראשית בכל עת, ונודה בכל עת שיש לעולם בורא, והוא ציווה אותנו באות הזה כמו שאמר (שמות ל"א י"ג) כי אות היא ביני וביניכם, וזה עיקר גדול באמונת הקל..."

ובמכילתא (כאן) רבי יצחק אומר, לא תהא מונה כדרך שהאחרים מונים, אלא תהא מונה לשם שבת. ופירושה, שהגויים מונין ימי השבוע לשם הימים עצמן, יקראו לכל יום שם בפני עצמו, או על שמות המשרתים, כנוצרים, או שמות אחרים שיקראו להם, וישראל מונים כל הימים לשם שבת, אחד בשבת, שני בשבת, כי זו מן המצווה שנצטוונו בו לזכרו תמיד בכל יום..."

הרמב"ן בפירושו על הפסוק "זכור את יום השבת לקדשו" מסביר כיצד מקיימים מצווה זו: אנו צריכים לזכור תמיד את השבת כיום קדוש ולא להחליף יום זה בשאר הימים, בנוסף, אנו מונים את ימות השבוע לשבת – ראשון, שני, - לקראת שבת ובכך אנו מקיימים את "זכור את יום השבת" ומודים בכל עת שיש בורא לעולם.

הרמב"ן מסביר את חשיבות מצווה זו: "כי בזכרנו אותו תמיד יזכור מעשה בראשית" אדם הזוכר את השבת, זוכר שה' ברא את העולם בששה ימים ונח ביום השביעי והוא מודה שיש בורא לעולם.

אחד מעיקרי האמונה החשובים הוא האמונה שהעולם אינו קדמון, אלא ה' ברא במאמרו את העולם ואת כל אשר בו. אנו קובעים אמונה זו בליבנו ע"י שמירת שבת קודש.

במצוות קידוש אנו מזכירים זאת לעצמנו ומשמרים בליבנו אמונה חשובה זו. כאשר אדם אומר בקידוש את פרשת "ויכולו", שבה נאמר שה' ברא את העולם, מעלה עליו הכתוב "כאילו נעשה שותף להקב"ה במעשה בראשית". (מסכת שבת)

2. "וזכרת כי עבד היית בארץ מצרים ויוציאך ה' אלוקיך משם... על כן ציווך ה' אלוקיך לעשות

יום השבת"

(עשרת הדיברות פרשת ואתחנן)

בעשרת הדברות בפרשת ואתחנן מלמדת אותנו התורה שהשביתה בשבת היא זכר ליציאת מצרים. עיקר נוסף באמונה הנלמד ממצוות השבת הוא האמונה בנס יציאת מצרים. ההתבוננות בניסי יציאת מצרים מוכיחה לנו את שליטת הקב"ה על העולם כולו ועל השגחתו הישירה עלינו.

בעניין זה כותב בעל ספר החינוך:

" ומלבד זכירת חידוש העולם יש בו זכירת נס מצרים. שהיינו עבדים שם ולא היינו יכולים לנוח בעת חפצנו במנוחה. והאל הצילנו מידם וציוונו לנוח בשביעי, ועל כן זכר במשנה תורה זה השורש השני שיש לנו במנוחה. ואמר שם [דברים ה', ט"ו] במצות שבת וזכרת כי עבד היית בארץ מצרים וגו', על כן ציווך ה' אלוהיך לעשות את יום השבת."

(ספר החינוך מצוה ל"ב)

במצרים לא שלטו בני ישראל על מעשיהם או על זמנם. הם היו עבדים הנתונים תמיד לציווים ולרצונות של הרודים בהם. כאשר יצאו ממצרים נעשו בני חורין ותחת השעבוד לפרעה נעשו ישראל עבדי ה' וקיבלו את מצוות השבת כמזכרת נצח ליציאתם מבית עבדים. רק אדם שהוא בן חורין ואינו משועבד לאחרים יכול לשבות ממלאכה ולעבוד את בוראו כרצונו.

כאשר אנו שומרים את השבת אנו מראים את אמונתנו במלכות ה' בעולם ובהשגחתו עלינו, ואנו מכריזים על קבלת עול מלכותו עלינו.

עד כה ראינו שכל יהודי השומר שבת מוכיח את אמונתו בה', בחידוש העולם, בהשגחתו עלינו ובניסי יציאת מצרים.

מכאן מובנים לנו דברי הרמב"ם:

" השבת ועבודת כוכבים, כל אחת משתיהן שקולה כנגד שאר כל מצוות התורה. השבת היא האות שבין הקב"ה ובינינו לעולם. לפיכך כל העובר על שאר מצוות הוא בכלל רשעי ישראל, אבל המחלל שבת בפרהסיא הרי הוא כעובד עבודת כוכבים ושניהם כעובדי כוכבים לכל דבריהם".
(רמב"ם, הלכות שבת, ל', ט"ו)

לפי הרמב"ם, מי שמחלל את השבת נחשב כאדם העובד ע"ז, כי השבת **שקולה כנגד כל המצוות** והעובד עבודת כוכבים נחשב כאילו **ביטל את כל המצוות**.
"ה"מגיד משנה" מסביר שהטעם שמחלל שבת הוא כעובד כוכבים גמור, הוא משום ש"טעם השבת", לפי שהוא מורה על החידוש, וכופר בחידוש כופר בכל התורה כולה, ולפיכך צריך להאמין ולקבוע בנפשו אמונת החידוש, ולשמור השבת שהוא אות נאמן עליו".

לאור כל הנלמד עד כה, עלינו להגיע למסקנה חשובה על מעלת השבת הקדושה ועל **גודל החיוב** **ללמוד הלכות שבת** כדי שנוכל לשמרה כראוי.

עצה ידועה כדי לשמור שבת בכל פרטיה ודקדוקיה היא להזדרז ללמוד הלכות שבת ולחזור עליהן תמיד כדי לדעת מה אסור ומה מותר.

נאמר במדרש שרק פעם אחת נאמר בתורה לשון "ויקהל" כשמשה אסף את בניו – וזה נאמר בקשר להלכות שבת. "ויקהל משה את כל עדת בני ישראל ויאמר אליהם ששת ימים תעשה מלאכה וביום השביעי יהיה לכם שבת שבתון". משה כנס את בניו ודרש בפניהם ברבים הלכות שבת כדי שילמדו את הדורות הבאים ויקהילו קהילות בכל שבת ושבת ללמוד הלכות שבת.

כתב ה"בן איש חי":

"הלכות השבת רבו ועצמו מאד ואם לא ישים האדם שבעה עיניים על כל דבר ודבר, יכשל וישגה בנקל. ואם על עבודה של עסק ימות החול האדם משים שתי עיניו, בשבת צריך לשום עשרה

עיניים !!

ובספר "כף החיים" סימן כ"ט סעיף י"א כתוב:

"רוב חילולי שבת שנכשלים ההמונים בהם הוא מחמת חסרון ידיעה, כי אינם בקיאים בדיני שלושים ותשע מלאכות ובתולדותיהן, ולא בדיני מוקצה ואיסור טלטול. והתנא אמר: "שגגת תלמוד", רוצה לומר, שוגג הבא לאדם מחמת חסרון ידיעה- "עולה זדון", רצונו לומר, שהוא כמזיד.

על כן, הירא דבר ה', יזהר ללמוד קודם לכל הלימודים הלכות שבת, ולהיות חוזר עליהם תמיד, כי שמירת שבת כהלכתו הוא יסוד לכל דת תורתנו, הן לצדיקים הן לבעלי תשובה"

בספר "חמדת ימים" מופיע משל נפלא הממחיש את חשיבות לימוד הלכות שבת: **משל** לאיש מדע שבנה מטוס משוכלל ביותר ובו מאות כפתורים המכוונים לביצוע פעולות שונות. כל טעות קטנה עלולה לגרום לסיבוכים רבים, כי אינו דומה טעות במכונית לטעות במטוס שיש לו קצב מהיר ביותר וכל לחיצה קטנה בעלת משמעות של אלפי קילומטרים... כדי שהטיסה תהיה מוצלחת ללא שום קלות, חייבים הטייסים ללמוד היטב את המלאכה, כי כל טעות עלולה לגבות מחיר יקר מאד!

הנמשל מובן מאליו, מתנת השבת נמשלת למכונה מופלאה, עוצמתית ונדירה. השבת שקולה כנגד כל מצוות התורה וכל המחלל את השבת כאילו כפר בכל התורה כולה, וכל המשמר את השבת כאילו מקיים את כל התורה כולה!

על הפסוק "ושמרו בני ישראל את השבת לעשות את השבת וגו'" (שמות ל"א, ט"ז) שואל **בעל ה"אור החיים"**:

מהי כוונת האמירה "**לעשות** את השבת"? הרי הציווים על שמירת שבת הם מה לא לעשות. וכך הוא כותב:

"כי משונית שמירה זו מכל שאר שמירות המצוות, כי שמירה זו נחשבת בגדר עשייה" והוא מסביר את דברי חז"ל (קידושין ל"ט, ב') "ישב ולא עבר עבירה, נותנים לו שכר כעושה מצווה" והגמרא שם מעמידה מימרא זו באדם "שבא דבר עבירה לידו וניצול הימנה". והרי ביום המקודש לא יתכן שלא יזדמן לאדם איזה שהוא איסור מאותם הדברים שרגילים לעשותם מידי יום ביומו, ואם נזהרים בהם בשבת, הרי זה נחשב כעושה מצווה.

(מתוך ההקדמה לספר "יסודות ועקרבים בהלכות שבת/ הרב אוסטרי שליט"א)

לאור דברים אלו אנו מבינים שעלינו לדעת ידיעה ברורה בהלכות שבת כי רק כך נדע מה מותר לעשות, מה אסור, ובאלו עניינים צריך שאול ולברר את ההלכה.

הלוואי שנזכה ללמד את תלמידינו כיצד לנצל את השבת בדרך הנכונה, להתעלות יותר ויותר באמונה, באהבת ה' ויראת שמים, ונזכה לראות נפלאות וישועות בזכות שמירת השבת!

חומרי למידה מצורפים:

א. דף משימות לתלמיד.

ב. מצגת מלווה לשיעור.

הצעות לשיתוף התלמידים בקבלות מעשיות לחיזוק בימים אלו בנושא השבת, ולהעמקת הנלמד:

- התלמידים יכתבו **יומן הכנות לשבת** בו יתעדו בכל יום פעולות רוחניות וגשמיות שהם עושים כהכנה לכבוד שבת. לדוג' יום א' כיבוס בגדי שבת, לימוד יומי שתי הלכות שבת, יום ב' עזרה באפיה, יום ג' עזרה בקניות לכבוד שבת וכו'
- התלמידים יתחלקו לקבוצות ויקיימו **למידת עמיתים**. הם יביאו חומרים שונים וסיפורים על מעלת השבת ויציגו אותם בפני שאר תלמידי הכיתה. חברי הקבוצה ישאלו את תלמידי הכיתה מה המסר הנלמד מכל מובאה ויוסיפו עוד מסרים שלהם.
- תלמידי הכיתה יתחלקו לזוגות. כל זוג תלמידים יחליט על קבלה שהם מקבלים על עצמם לחיזוק השבת ויעלו את הקבלות בפורום הכיתתי. תפקיד בני הזוג להזכיר אחד לשני ולחזק את עצמם בקבלה שקיבלו.
- נציע לתלמידים להצטרף למיזם **לימוד שתי הלכות שבת ביום** דרך הטלפון - 036171034 לפי הוראת גדולי הדור שליט"א.

השבת שורש האמונה

עיון במקורות

1. "אף את שבתתי תשמרו כי אות הוא ביני וביניכם לדעתכם לדעת כי אני ה'" (שמות ל"א י"ג)
מהו האות ומה משמעותו?

"לדעת כי אני ה'" - כיצד מביאה השבת לידיעת ה'?

2. "זכור את יום השבת לקדשו...ששת ימים תעבד... ויום השביעי שבת לה' אלקיך לא תעשה כל מלאכה... כי ששת ימים עשה ה' את השמים ואת הארץ" (שמות, כ', ח"י"א)

איזה עיקר באמונה מתחזק בנו על ידי שמירת השבת? כיצד?

3. "... ועל דרך הפשט אמרו (במכילתא כאן) שהיא מצוה שנזכר תמיד בכל יום את השבת שלא נשכחה ולא יתחלף לנו בשאר הימים, כי בזכרנו אותו תמיד יזכור מעשה בראשית בכל עת, ונודה בכל עת שיש לעולם בורא, והוא צוה אותנו באות הזה כמו שאמר (לא יג) כי אות היא ביני וביניכם וזה עיקר גדול באמונת הקל... ובמכילתא (כאן) רבי יצחק אומר, לא תהא מונה כדרך שהאחרים מונים, אלא תהא מונה לשם שבת. ופירושה, שהגויים מונין ימי השבוע לשם הימים עצמן, יקראו לכל יום שם בפני עצמו, או על שמות המשרתים, כנוצרים, או שמות אחרים שיקראו להם, וישראל מונים כל הימים לשם שבת, אחד בשבת, שני בשבת, כי זו מן המצוה שנצטוונו בו לזכרו תמיד בכל יום..." (רמב"ן, שמות, כ' ח')

כיצד מקיימים מצווה זו על פי רמב"ן?

א. _____

ב. _____

4. ספר החינוך מצווה ל"ב:

" ובמנוחתינו בשביעי זכר לנו בחדושו של עולם, כי כשישבתו בני אדם כולם ביום אחד בשבוע וישאל כל שואל מה עילת זאת המנוחה, ויהיה המענה כי ששת ימים עשה ה' וגו' [שמות כ', י"א], כל אחד יתחזק מתוך כך באמונה האמיתית. ומלבד זכירת חידוש העולם יש בו זכירת נס מצרים. שהיינו עבדים שם ולא היינו יכולים לנוח בעת חפצנו במנוחה. והאל הצילנו מידם וציוונו לנוח בשביעי, ועל כן זכר במשנה תורה זה השורש השני שיש לנו במנוחה. ואמר שם [דברים ה', ט"ו] במצות שבת וזכרת כי עבד היית בארץ מצרים וגו', על כן צוה ה' אלהיך לעשות את יום השבת." כיצד מביאה שמירת השבת: א. לאמונה בה' שהוא ברא את העולם? ב. לאמונה בה' שעשה את ניסי יציאת מצרים?

5. " השבת ועבודת כוכבים, כל אחת משתייהן שקולה כנגד שאר כל מצוות התורה. השבת היא האות שבין הקב"ה ובינינו לעולם. לפיכך כל העובר על שאר מצוות הוא בכלל רשעי ישראל, אבל המחלל שבת בפרהסיא הרי הוא כעובד עבודת כוכבים ושניהם כעובדי כוכבים לכל דבריהם". (רמב"ם הלכות שבת, ל', ט"ו)

מי שמחלל שבת בפרהסיא (או לפני עשרה אנשים מישראל שיודעים על כך) נחשב כ _____ מדוע?

6. "ורוב חילולי שבת שנכשלים ההמונים בהם הוא מחמת חיסרון הידיעה, כי אינם בקיאים בדיני שלושים ותשע מלאכות ובתולדותיהן, ולא בדיני מוקצה ואיסור טלטול... שוגג הבא לאדם מחמת חיסרון ידיעה – "עולה זדון", רצונו לומר שהוא כמזיד. על כן הירא דבר ה', יזהר ללמוד קודם לכל הלימודים הלכות שבת, ולהיות חוזר עליהם תמיד, כי שמירת שבת כהלכתו הוא יסוד לכל דת, תורתנו, הן לצדיקים הן לבעלי תשובה". (כף החיים, סימן כ"ט, סעיף י"א) מהי מעלת לימוד הלכות שבת והחזרה התמידית עליהם?
